

#MPΔ2024

Οδηγός Μελέτης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

« Ισότητα δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών»

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΒΙΒΙΑΝ ΠΡΑΤΤΟΥ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ:

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΡΪΦΤΗΣ

13-15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2024

*9^η Πανελλήνια Μαθητική Προσομοίωση
των Επιτροπών του ΟΗΕ
για τα δικαιώματα του Ανθρώπου
«Μαθητές σε Ρόλο Διπλωμάτη»*

Επιμέλεια: Ομάδα Ηλεκτρονικής Υποστήριξης ΜΡΔ 2024 Online

Πίνακας Περιεχομένων

1. Καλωσόρισμα προεδρείου	2
2. Ιστορική Επισκόπηση: Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και το Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα	3
3. Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου: Ρόλος και αρμοδιότητες	3
4. Άρθρο 3 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα	4
5. Επεξήγηση ορολογίας	4
6. Ανάλυση του άρθρου 3 του Συμφώνου με βάση το Γενικό Σχόλιο της Επιτροπής	5
6.1. Περίληψη της Γενικής Σύστασης υπ' αριθμόν 28.....	5
7. Ειδικότερα ζητήματα	7
7.1. <i>Ο ρόλος που διαδραματίζουν οι προσχεδιασμένοι γάμοι από συμφέρον στην υπονόμευση του γυναικείου φύλου και στη διαιώνιση πατριαρχικών καταλοίπων με συνέπεια την αύξηση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων.</i>	7
7.2. <i>Η συμβολή της ενδοοικογενειακής βίας στην ψυχολογική καταπίεση των φύλων και συνεπώς στην υπονόμευση της θέσης τους στην κοινωνία και στην οικογένεια</i>	8
7.3. <i>Η ανισότητα στον εργασιακό στίβο και η άνιση πολιτική εκπροσώπηση</i>	10
8. Ερωτήσεις προς τους Συμμετέχοντες	12
9. Ενδεικτικές επιλογές για πρόσθετη μελέτη	12
10. Βιβλιογραφία	13

1. Καλωσόρισμα προεδρείου

Αγαπητές Μαθήτριες, Αγαπητοί μαθητές,

Βρισκόμαστε στην ευχάριστη θέση να σας καλωσορίσουμε στην 9^η μαθητική προσομοίωση των Επιτρόπων του ΟΗΕ «Μαθητές σε Ρόλο Διπλωμάτη» στην επιτροπή για τα δικαιώματα των ανθρώπων και ειδικότερα στο μείζον θέμα ισότητας δικαιωμάτων γυναικών και ανδρών. Σας υποσχόμαστε μια αξέχαστη εμπειρία και μια εξαιρετικά εποικοδομητική συζήτηση. Σας ευχόμαστε το συνέδριο να αποτελέσει το εφαλτήριο για την ενασχόληση σας με την διπλωματία και τις τέχνες λόγου.

Σε παγκόσμιο επίπεδο τα δικαιώματα των ανδρών και των γυναικών έχουν συνταγματικά νομοθετηθεί και εδραιωθεί. Η ισότητα των φύλων φαινομενικά έχει επέλθει, ωστόσο στην πραγματικότητα τα δικαιώματα των ανθρώπων καταπατούνται καθημερινά εξαιτίας των διακρίσεων που λαμβάνουν χώρα στις κοινωνίες. Χρέος λοιπόν, της επιτροπής μας είναι να προτείνει αποτελεσματικές και ουσιαστικές λύσεις για την επίλυση των ζητημάτων που θα συζητηθούν στο συνέδριο (Ενότητα 7 ειδικότερα θέματα μελέτης).

Πρωταρχικής σημασίας είναι να υπογραμμίσουμε πως οι προτάσεις και η επιχειρηματολογία σας οφείλουν να βρίσκονται πάντα υπό το πρίσμα της πολιτικής της χώρας που εκπροσωπείται και να σέβονται την δικαιοδοσία της επιτροπής μας. Ο οδηγός μελέτης έχει ως σκοπό να σας παρουσιάσει το κάθε ζήτημα που πραγματευόμαστε και να σας καθοδηγήσει στην έρευνα σας.

Σας ευχόμαστε μια καλή αρχή, συγχαρητήρια για την συμμετοχή σας και καλή επιτυχία. Παραμένουμε στη διάθεση σας για να λύσουμε οποιαδήποτε απορία σας προκύψει. Ανυπομονούμε πολύ να σας γνωρίσουμε από κοντά και σας υποσχόμαστε πως αυτή η εμπειρία θα σας μείνει αξέχαστη!

Με εκτίμηση,

Βίβιαν Ευαγγελία Πράττου, *Πρόεδρος*

Διονύσης Πρίφτης, *Αντιπρόεδρος*

2. Ιστορική Επισκόπηση: Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και το Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) αποτελεί έναν παγκόσμιο διεθνή οργανισμό, που συστάθηκε από 51 ιδρυτικά κράτη (ανάμεσα στα οποία και η Ελλάδα) στο Σαν Φρανσίσκο στις 26 Ιουνίου του 1945, και τέθηκε σε ισχύ στις 24 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, μετά την κύρωση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών από τα κοινοβούλια των κρατών μελών. Σήμερα αριθμεί 193 κράτη-μέλη. Οι σκοποί του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών καταγράφονται στο άρθρο 1 του Χάρτη, με την παράγραφο 3 να εντάσσει σε αυτούς την «ανάπτυξη και ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας».

Βασισμένη στους σκοπούς αυτούς, η Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε. υιοθέτησε στις 16 Δεκεμβρίου 1966, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα το οποίο κατοχυρώνει νομικά στο διεθνές πεδίο μια σειρά θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου. Ως διεθνής σύμβαση, το Σύμφωνο δεσμεύει όλα κράτη μέρη που το έχουν υπογράψει και επικυρώσει. Συνολικά 168 κράτη-μέρη δεσμεύονται από τις διατάξεις του. Το Σύμφωνο συνοδεύουν και δυο προαιρετικά πρωτόκολλα, τα οποία επίσης δεσμεύουν όσα κράτη τα έχουν υπογράψει και επικυρώσει. Το πρώτο επιτρέπει την άσκηση ατομικής αναφοράς από άτομο ή ομάδα ατόμων κατά κράτους, όταν παραβιάζονται τα δικαιώματα που κατοχυρώνει, ενώ το δεύτερο καταργεί τη θανατική ποινή. Η Ελλάδα κύρωσε το Σύμφωνο καθώς και τα δύο προαιρετικά Πρωτόκολλα, για ατομική αναφορά και κατάργηση της θανατικής ποινής.

3. Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου: Ρόλος και αρμοδιότητες¹

Η Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου είναι ένα όργανο συγκροτούμενο από 18 ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες και προβλέπεται από το Σύμφωνο με σκοπό να επιβλέπει την εφαρμογή των διατάξεων του από τα κράτη μέρη.

Όλα τα κράτη μέρη του Συμφώνου οφείλουν να υποβάλλουν τακτικά στην Επιτροπή εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή των δικαιωμάτων του Συμφώνου στο εσωτερικό τους. Στην πράξη, τα κράτη μέλη οφείλουν να προσαρμόσουν τη νομοθεσία τους με τις διατάξεις του Συμφώνου. Αυτές οι εκθέσεις εξετάζονται από την Επιτροπή που στη συνέχεια εκδίδει και αποστέλλει στα ενδιαφερόμενα κράτη μέρη τις «Παρατηρήσεις» της επί αυτών. Συχνά η Επιτροπή ζητά από

---

¹ Office of the High Commissioner on Human Rights (χ.χ.). Committee on the Elimination of Discrimination against Women. Διαθέσιμο στο: <https://www.ohchr.org/en/hrbodies/cedaw/pages/cedawindex.aspx> (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024).

τα κράτη διευκρινίσεις ή κυρώσεις κι άλλων διεθνών συμβάσεων για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επίσης, η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα να εξετάζει προσφυγές για παραβιάσεις των διατάξεων του Συμφώνου. Οι προσφυγές αυτές μπορεί να είναι διακρατικές (άρθρο 41 του Συμφώνου) ή ατομικές (άρθρο 1 Πρώτου Προαιρετικού Πρωτοκόλλου). Τέλος, η Επιτροπή στην προσπάθεια της να διευκολύνει τα κράτη μέρη στην καλύτερη εφαρμογή των διατάξεων της, ερμηνεύει τις διατάξεις του Συμφώνου και δημοσιεύει τα «Γενικά Σχόλια» για συγκεκριμένα ζητήματα και θεματικές.

4. Άρθρο 3 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα²

«Άρθρο 3 -Τα Συμβαλλόμενα Κράτη στο παρόν Σύμφωνο αναλαμβάνουν την υποχρέωση να διασφαλίσουν το δικαίωμα ισότητας ανδρών και γυναικών στην απόλαυση όλων των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων που αναφέρονται στο παρόν Σύμφωνο.

5. Επεξήγηση ορολογίας

Ο καταναγκαστικός γάμος: Είναι ένας γάμος στον οποίο ένα ή και τα δύο μέρη παντρεύονται χωρίς την πλήρη συναίνεση και συγκατάθεση τους. Αυτό συμβαίνει, όταν τα άτομα εξαναγκάζονται να παντρευτούν παρά τη θέλησή τους μέσω της χρήσης σωματικής βίας, απειλών, ψυχολογικής πίεσης, συναισθηματικού χειρισμού ή άλλων μορφών καταναγκασμού με σκοπό την ικανοποίηση συμφερόντων και την τήρηση παραδόσεων . Οι συγκεκριμένοι γάμοι, αποτελούν παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διαφέρουν από αυτούς στους οποίους και τα δύο μέρη έχουν τη δυνατότητα να συναινέσουν και είναι ελεύθερα να αρνηθούν εφόσον δεν συμφωνούν με την εκτέλεση του.³

Η ενδοοικογενειακή βία: Αποτελεί ένα πρότυπο συμπεριφοράς σε οποιαδήποτε μορφή σχέσης που χρησιμοποιείται για να αποκτηθεί-διατηρηθεί η υπεροχή και ο έλεγχος ενός συντρόφου έναντι του άλλου. Τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας μπορεί να αφορούν ένα παιδί

² Από την επίσημη μετάφραση του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, όπως κυρώθηκε με τον Ν. 2462/1997 Διαθέσιμο στο: <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1966/en/17703> (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)

³ European Institute for Gender Equality (2016): Καταναγκαστικός Γάμος. Διαθέσιμο στο: https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1171?language_content_entity=el (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)

ή άλλο συγγενή ή οποιοδήποτε άλλο μέλος της οικογένειας. Περιλαμβάνει διάφορες πρακτικές ή απειλές ενεργειών που στοχεύουν στην πρόκληση φόβου, εκφοβισμού και χειραγώγησης. Η ενδοοικογενειακή βία μπορεί να εμφανιστεί σε διάφορες μορφές, όπως σωματική κακοποίηση, σεξουαλική κακοποίηση, συναισθηματική ή ψυχολογική κακοποίηση, οικονομική κακοποίηση και απειλές. Μπορεί να συμβεί σε οποιονδήποτε, ανεξαρτήτως φυλής, ηλικίας, φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, θρησκείας ή κοινωνικοοικονομικής κατάστασης. Η ενδοοικογενειακή βία συχνά περιλαμβάνει έναν σύντροφο που προσπαθεί να επιβληθεί στον άλλον, οδηγώντας σε βλάβη, απομόνωση ή φόβο⁴.

6. Ανάλυση του άρθρου 3 του Συμφώνου με βάση το Γενικό Σχόλιο της Επιτροπής

Η Επιτροπή αποφάσισε να επικαιροποιήσει το γενικό σχέδιο της για το άρθρο 3 του Συμφώνου και να αντικαταστήσει το γενικό σχόλιο 4 (δέκατη τρίτη σύνοδος 1981) με την άποψη ότι είχε ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις του τα τελευταία 20 χρόνια. Η αναθεώρηση επιδιώκει να λάβει υπόψη τη σημαντική επίδραση αυτού του άρθρου στην απόλαυση από τις γυναίκες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προστατεύονται από το Σύμφωνο.

6.1. Περίληψη της Γενικής Σύστασης υπ' αριθμόν 28⁵

Τα κράτη μέλη οφείλουν να υιοθετήσουν και να σέβονται τις συστάσεις του συμφώνου προστατεύοντας τους πολίτες ανεξαρτήτως φύλου. Υπογραμμίζεται, πως όλοι οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να απολαμβάνουν επί ίσοις όροις τα ανθρώπινα δικαιώματα και πως αυτά δεν πρέπει να καταπατούνται σε οποιαδήποτε περίπτωση.

Χρέος των συμβαλλόμενων κρατών είναι η υιοθέτηση μέτρων προστασίας στοχεύοντας στην ενδυνάμωση του γυναικείου πληθυσμού, και την ουσιαστική καταπολέμηση των διακρίσεων που συμβάλουν στην διαιώνιση των ανισοτήτων μεταξύ γυναικών και των αντρών. Πρωταρχική σημασία είναι η πλήρης διαφάνεια με την οποία πρέπει να παραθέτουν τα κράτη μέρη το νομοθετικό πλαίσιο μέσω του οποίου, προστατεύονται τα δικαιώματα των πολιτών και ειδικότερα των γυναικών, οι οποίες έρχονται αντιμέτωπες με διακρίσεις στην καθημερινή τους ζωή. Χρειάζεται, λοιπόν, να παρουσιάζουν τις ήδη υπάρχουσες αλλά και τις μελλοντικές

⁴ United Nations: What is domestic abuse? (χ.χ). Διαθέσιμο στο: <https://www.un.org/en/coronavirus/what-is-domestic-abuse> (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)

⁵ UN Human Rights Committee (2000). General comment No. 28 Διαθέσιμο στο: <https://www.refworld.org/legal/general/hrc/2000/en/38892>. (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)

πρακτικές που θα εφαρμόσουν, με στόχο την ουσιαστική εξίσωση των φύλων και την εξάλειψη των ανισοτήτων.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί πως τα πειστήρια που αποδεικνύουν την προστασία των γυναικών και των παιδιών πρέπει να προσκομίζονται στην αρμόδια αρχή του ΟΗΕ τόσο σε περιόδους ειρήνης όσο και σε περιόδους πολέμου-εθνικού κινδύνου, έτσι ώστε να αποφευχθούν ενέργειες οποιαδήποτε μορφής βίας εναντίων τους.

Σύμφωνα με τη γενική σύσταση, τα συμβαλλόμενα μέρη πρέπει να στοχεύουν στην προστασία των γυναικών σε όλους τους τομείς. Αναλυτικότερα, το γυναικείο φύλο πρέπει να αντιμετωπίζεται ισότιμα έναντι του νόμου, να προστατεύεται από ειδικά διαμορφωμένο νομοθετικό πλαίσιο, να έχει πρόσβασή στην κοινωνική ζωή, θέση στην πολιτική σκηνή και να ασκεί το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Περιστατικά οποιαδήποτε μορφής βίας, καταπάτησης δικαιωμάτων, κακοποίησης και εκμετάλλευσης οφείλουν να είναι καταδικαστέα, ενώ ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην προάσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών που σχετίζονται με την μητρότητα, την εγκυμοσύνη και τα περιστατικά βιασμού.

Οι κυβερνήσεις έχουν χρέος να προστατεύουν τις γυναίκες από γάμους που δεν γίνονται με την πλήρη συναίνεση και συγκατάθεση των εμπλεκομένων και να φροντίζουν, πως τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν την δυνατότητα συνειδητής επιλογής συντρόφου. Υπογραμμίζεται πως, πρέπει να θεσπίζεται στην εκάστοτε χώρα ειδικό νομοθετικό πλαίσιο με γνώμονα τα ίδια κριτήρια ανεξαρτήτως φύλου για την νόμιμη σύναψη γάμου. Τα κράτη οφείλουν να παρέχουν στις γυναίκες τη δυνατότητα άσκησης γονικής και συζυγικής εξουσίας, να τις προστατεύουν σε περιπτώσεις διαζυγίου, χηρείας ενώ ακόμη πρέπει να εξασφαλίζουν πως τα παιδιά ανεξαρτήτως φύλου απολαμβάνουν και έχουν πρόσβαση στα ίδια δικαιώματα.

Όπως αναφέρεται στη Γενική Σύσταση, καταδικαστέα πρέπει να είναι οποιαδήποτε πρακτική υπονομεύει την θέση της γυναίκας στο κοινωνικό σύνολο και στην οικογένεια. Τέλος, τα κράτη μέρη οφείλουν να διασφαλίσουν πως η πολιτισμική, ιστορική, πολιτική ταυτότητα των πολιτών δεν θα αποτελεί τροχοπέδη για την επίτευξη της ισότιμης μεταχείρισης στην καθημερινότητα ενώ ακόμη δεν θα επηρεάζει και το έργο της δικαιοσύνης.

7. Ειδικότερα ζητήματα

7.1. Η επιρροή των καταναγκαστικών γάμων στην υπονόμηση του γυναικείου φύλου και στη διαίωιση πατριαρχικών καταλοίπων

Οι καταναγκαστικοί γάμοι⁶ αποτελούν μια πρακτική που δυστυχώς εφαρμόζεται ακόμη και σήμερα σε διάφορες κοινωνίες παγκοσμίως. Αυτοί, αναφέρονται τόσο σε ενήλικες όσο και σε ανήλικους που στην πραγματικότητα στερούνται κάποια από τα δικαιώματα τους αφού προχωρούν σε γάμους δίχως την πλήρη συγκατάθεση των εμπλεκόμενων, θυσιάζοντας με αυτόν τον τρόπο βασικές ελευθερίες τους.

Ειδικότερα, 1 στα 5 κορίτσια παγκοσμίως έχει παγιδευτεί από πρόωμη ηλικία σε ένα γάμο⁷. Ετησίως 12 εκατομμύρια ανήλικα κορίτσια παντρεύονται, στερώντας τους έτσι τα πολυτιμότερα δικαιώματα, της ζωής και της ελευθερίας, αφού δεν λαμβάνουν αυτόνομα αποφάσεις για το μέλλον τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την διαίωιση των ανισοτήτων μεταξύ των ανδρών και των γυναικών, την υποτίμηση του γυναικείου φύλου, την αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας και την διαίωιση πατριαρχικών στερεοτύπων. Αναλυτικότερα, κορίτσια που δεν έχουν προλάβει να αναπτύξουν την προσωπικότητα τους, να διαμορφώσουν τις απόψεις και τις αντιλήψεις τους, να ασχοληθούν ενεργά με τα κοινά, καταλήγουν σε γάμους που δεν τους επιτρέπουν να απολαύσουν την ενήλικη ζωή τους. Συνεπώς, είναι φυσικό επόμενο η υποτίμηση του γυναικείου φύλου αλλά ακόμα και πολλές φορές η αύξηση των περιστατικών βίας αφού οι άντρες αναπτύσσουν το αίσθημα υπεροχής που καταδικάζει τις συντρόφους σε ένα φαύλο κύκλο βίας που «προστατεύεται» από τον γάμο.

Οι καταναγκαστικοί γάμοι, αποτελούν, ένα συχνό φαινόμενο και στην ενήλικη ζωή, αφού σε ορισμένες χώρες οι γυναίκες στερούνται το δικαίωμα ελεύθερης επιλογής συντρόφου. Γυναίκες που δεν τους έχει δοθεί η δυνατότητα να αναπτύξουν την δική τους βούληση και να εξερευνήσουν την θέση τους στην κοινωνία καταλήγουν έρμια των ανδρών σε γάμους που δεν έχουν επιλέξει, με αποτέλεσμα να υιοθετούν άκριτα τις αντιλήψεις των συντρόφων τους και να ζουν με την ψευδαίσθηση της ψυχικής ολοκλήρωσης μέσα από την ικανοποίηση του

⁶ Βλ. υποσημείωση 3

⁷ OHCHR: Child and forced marriage, including in humanitarian settings (χ.χ). Διαθέσιμο στο: <https://www.ohchr.org/en/women/child-and-forced-marriage-including-humanitarian-settings> (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024)

συντρόφου. Συμπερασματικά, οι γυναίκες που φυλακίζονται σε τέτοιους γάμους θυσιάζουν τις ελευθερίες, τα δικαιώματά τους, τον ίδιο τους τον εαυτό⁸.

Σταδιακά αυτό μπορεί να οδηγήσει στην αύξηση του ποσοστού των αδρανών πολιτών, αυτών που είναι ανίκανοι να συμμετέχουν ενεργά στη πολιτική και κοινωνική ζωή. Αυτό αποτελεί αποτέλεσμα της πρώιμης «φυλάκισής» τους σε γάμους που δεν τους επιτρέπουν στην πραγματικότητα να αξιοποιήσουν πλήρως της ικανότητές τους, να κυνηγήσουν τα όνειρά τους. Ακόμα και άντρες στο όνομα των συμφερόντων, των παραδόσεων, των συντηρητικών αντιλήψεων θυσιάζουν το μέλλον τους και καταλήγουν μοιραία έρμια σε γάμους που δεν έχουν επιλέξει, ανίκανοι να λάβουν αποφάσεις για τη δική τους ζωή.

Συμπερασματικά, οι συγκεκριμένοι γάμοι συμβάλλουν αποφασιστικά στην διαίωνιση των πατριαρχικών αντιλήψεων που υποτιμούν το γυναικείο φύλο και εντείνουν τις ανισότητες μεταξύ αυτού και του αντρικού⁹. Η ισότητα τους φαντάζει ουτοπική όταν τέτοιες πρακτικές συνεχίζουν να λαμβάνουν χώρα.

7.2 Ο ρόλος της ενδοοικογενειακής βίας στην ενίσχυση της ανισότητας των φύλων

Ο αγώνας διεκδίκησης της ισότητας των δικαιωμάτων μεταξύ ανδρών και γυναικών έχει πολλές φορές υπονομευτεί από παθογένειες που μαστίζουν την κοινωνία, ενώ συνεχώς, συναντά προσκόμματα που συντηρούν τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα. Η *ενδοοικογενειακή βία*¹⁰ ορίζεται σύμφωνα με την κακοποίηση (σωματική, συναισθηματική, σεξουαλική, οικονομική) που ασκείται ανάμεσα στα μέλη μιας οικογένειας σε συνθήκες που εντοπίζονται σχέσεις ανισότητας¹¹.

Τα συχνότερα φαινόμενα ενδοοικογενειακής βίας είναι αυτά της έμφυλης βίας, αφού η γυναίκα ή συνηθέστερα ο άντρας, κακοποιούν το αντίθετο φύλο. Τέτοια παθογενή συμβάντα, όπως τα κρούσματα ενδοοικογενειακής βίας, υποθάλπουν έριδες μεταξύ των φύλων μέσω των οποίων

⁸ Raday F. Oxford Academic (2012): Gender and democratic citizenship: the impact of CEDAW. Διαθέσιμο στο: <https://academic.oup.com/icon/article/10/2/512/666068?login=false>. (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024).

⁹ Oxfam International (2021): Say Enough: Why dismantling patriarchal norms is more important than ever. Διαθέσιμο στο: <https://www.oxfam.org/en/blogs/say-enough-why-dismantling-patriarchal-norms-more-important-ever> (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024).

¹⁰ Βλ. υποσημείωση 4.

¹¹ Research Gate (2014): A Review on Impacts of Violence Against Women (VAW) on Socio Economic Development Sector. Διαθέσιμο στο: https://www.researchgate.net/publication/378567517_A_Review_on_Impacts_of_Violence_Against_Women_VAW_on_Socio_Economic_Development_Sector (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024).

διαωνίζονται στερεότυπα αναφορικά με τους έμφυλους ρόλους, συντονίζοντας την πάταξη του αγώνα εξίσωσης τους. Η ενδοοικογενειακή βία, λοιπόν, έρχεται σε ρήξη με τις συμβάσεις που προασπίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και συμβάλλει τόσο στην καταπίεση των φύλων, όσο και στην υπονόμηση της θέσης τους στην κοινωνία και στην οικογένεια.¹²

Εξετάζοντας λοιπόν, τους λόγους για τους οποίους η ενδοοικογενειακή βία βάλει τον αγώνα εξίσωσης των φύλων, αναδύεται σε κάθε περίπτωση ένα κοινό χαρακτηριστικό ένας θύτης/δράστης, συνηθέστερα ο άντρας, και ένα θύμα, συνηθέστερα η γυναίκα. Η αποσιώπηση τέτοιων περιστατικών κυρίως από τον κοινωνικό περίγυρο με πρόσχημα πως αποτελούν «οικογενειακό θέμα» παρά ένα ζήτημα που χρήζει νομικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος, συντείνει στην συντήρηση στερεοτυπικών και πατριαρχικών καταλοίπων, υποσκάπτοντας την σχέση και την θέση των φύλων στην κοινωνία.

Συγχρόνως, η οικονομική εξάρτηση, και οι άρχουσες κοινωνικές και πολιτισμικές αντιλήψεις, είναι αυτές που περιορίζουν την δυνατότητα του θύματος να ασκήσει έλεγχο στη ζωής του, να είναι κύριο των επιλογών του(αυτεξούσιο, ανεξάρτητο από την βούληση του δράστη). Την κατάσταση αυτή, της επιβολής της επικυριαρχίας του θύτη στο θύμα, ενισχύουν οι ψυχικές βλάβες που ασκεί η ενδοοικογενειακή βία σ' αυτό, αφού το ίδιο αδυνατεί σε αρκετές περιπτώσεις να δραστηριοποιηθεί οικονομικά, νιώθοντας έρμαιο του θύτη.¹³

Εν κατακλείδι, η ενδοοικογενειακή βία είναι ένα φαινόμενο με ρίζες κοινωνικές το οποίο εκμαυλίζει την προσπάθεια εξίσωσης δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών, στον βαθμό που δημιουργούνται δύο αντιμαχόμενα μέτωπα. Η ενδοοικογενειακή βία και η ανισότητα μεταξύ των φύλων είναι δύο ξεχωριστά ζητήματα που είναι, όμως, εντέλει τόσο αλληλένδετα, γι' αυτό και η κινητοποίηση των κρατών-μελών είναι επιτακτική για την αποτελεσματικότερη επίλυση του ζητήματος.

---

¹² European Institute for Gender Equality (2016): Domestic Violence. Διαθέσιμο στο: https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1232?language_content_entity=en (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024)

¹³ World Health Organization (2024): Violence against women. Διαθέσιμο στο: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women> (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024).

7.3 Η ανισότητα των φύλων σε ανώτερες θέσεις εργασίας και στην πολιτική εκπροσώπηση

Η εργασία διαδραματίζει καταλυτικό παράγοντα στην πλήρωση της προσωπικότητας ενός ανθρώπου. Αυτό συμβαίνει καθώς μέσω αυτής, ανατροφοδοτείται το κίνητρο του για ζωή, ικανοποιείται το αίσθημα συνεισφοράς στο κοινωνικό σύνολο και εξασφαλίζονται τα απαραίτητα για την αξιοπρεπή διαβίωση. Η συμμετοχή των ανθρώπων στον εργασιακό στίβο, η παροχή ίσων ευκαιριών ανέλιξης σε θέσεις εργασίας, η ίση αμοιβή αποτελούν δικαιώματα τα οποία πρέπει να απολαμβάνουν όλοι οι άνθρωποι ανεξάρτητα από την έμφυλη νόρμα με την οποία συμμορφώνονται.

Ταυτόχρονα, όμως, δεν μείνεται μόνο στην εργασιακή ζωή ενός κράτους το ζήτημα της ανισότητας μεταξύ των φύλων αλλά και στην πολιτική¹⁴, αφού τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο, η γυναικεία εκπροσώπηση υπολείπεται της ανδρικής¹⁴.

Όσον αφορά την ανισότητα που βιώνουν άνδρες και γυναίκες στον εργασιακό στίβο, στατιστικές μελέτες (που βασίζονται σε ευρήματα του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (OECD), της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO), και της Παγκόσμιας Τράπεζας) αποδεικνύουν πως σε έναν βαθμό εξαλείφονται κατάλοιπα που υποτιμούν το γυναικείο φύλο και την εμπλοκή του στο εργατικό δυναμικό ενός κράτους. Ωστόσο τα φαινόμενα απόκλισης των γυναικών από την πολιτική σκηνή συνεχίζουν να υπάρχουν και η ανισότητα στον κλάδο αυτό, όπως αποδεικνύεται, καταπατεί τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η καταπάτηση λοιπόν, με μορφές όπως οι διαφορές στις αμοιβές, οι διακρίσεις κατά την πρόσληψη, η σεξουαλική παρενόχληση, και η μη ισότιμη εκπροσώπηση σε θέσεις ευθύνης, παραβιάζουν δικαιώματα των ανθρώπων που αφορούν την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας, πλήττουν την αρχή της ισότητας, περιορίζουν την προσωπική εξέλιξη και τροφοδοτούν την διαιώνιση των διακρίσεων.

Θα πρέπει να ληφθούν υπόψιν και οι ανισοτιμίες που μαίνονται μεταξύ των δύο φύλων τόσο σε θέσεις ευθύνης, υψηλά αμειβόμενες δηλαδή θέσεις, όσο και για τα κριτήρια επιλογής

¹⁴ The Guardian: After Ardern, Marin and Sturgeon, is female representation in politics going backwards? (χ.χ). Διαθέσιμο στο: <https://www.theguardian.com/world/2023/apr/06/after-ardern-marin-and-sturgeon-is-female-representation-in-politics-going-backwards> (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024).

υπαλλήλων σε κάθε επαγγελματικό κλάδο, τα οποία συχνά είναι ζύμωμα των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων που έχει διαμορφώσει η εκάστοτε κοινωνική δομή.¹⁵

Απ' την άλλη, όσον αφορά την πολιτική εκπροσώπηση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο τα στατιστικά καταγράφουν ανά τον κόσμο σύμφωνα με δεδομένα της Διεθνούς Ένωσης Κοινοβουλίων (IPU) σε έρευνα του 2023 πως οι γυναίκες καταλαμβάνουν κατά μέσο όρο περίπου το 26,7% των κοινοβουλευτικών θέσεων παγκοσμίως. Αυτό είναι μια σημαντική αύξηση σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες, αλλά εξακολουθεί να απέχει πολύ από την ισότιμη εκπροσώπηση. Αντίθετα, σε άλλες χώρες, το ποσοστό είναι ακόμη πολύ χαμηλό, με ορισμένες να έχουν λιγότερο από 10% γυναικεία εκπροσώπηση όπως η Νιγηρία, το Κουβέιτ ή ο Λίβανος. Η γυναικεία ηγεσία σε υψηλό επίπεδο είναι ακόμη σπάνια ενώ φαίνεται τελικά πως οι γυναίκες έχουν καλύτερη εκπροσώπηση στην τοπική αυτοδιοίκηση σε σύγκριση με την εθνική πολιτική, αλλά και πάλι παραμένουν σε πολλές χώρες χωρίς πρακτική εκπροσώπηση.

Όλοι οι άνθρωποι δικαιούνται ίση προστασία και δικαιώματα ανεξαρτήτως φύλου ενθαρρύνονται λοιπόν τα κράτη μέλη, να εξαλείψουν την ανισότητα στην πολιτική και δημόσια ζωή προωθώντας την ισότιμη εκπροσώπηση ανδρών και γυναικών.¹⁶

Περιοχή	Γυναίκες (%) Άνδρες (%)	
Παγκόσμια Μέση Συμμετοχή	47-49%	74-76%
Ευρωπαϊκή Ένωση (2023)	67%	79%
Ηνωμένες Πολιτείες (2023)	57%	69%
Ανατολική Ασία και Ειρηνικός (2023)	61%	77%
Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική (2023)	20-22%	74%
Υποσαχάρια Αφρική (2023)	63-65%	72%

¹⁵ World Economic Forum (2020): The route to true gender equality? Fix the system, not the women. Διαθέσιμο στο: <https://www.weforum.org/agenda/2020/01/gender-gap-equality-income-wages-solution/> (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024)

¹⁶ World Economic Forum (2020): The route to true gender equality? Fix the system, not the women. Διαθέσιμο στο: <https://www.weforum.org/agenda/2020/01/gender-gap-equality-income-wages-solution/> (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024)

*Τα δεδομένα του πίνακα συλλέχθηκαν από: *Women won't have equality for 100 years - World Economic Forum*. Διαθέσιμο στο: <https://www.bbc.com/news/world-41844875> (Ανακτήθηκαν 28/08/2024)

8. Ερωτήσεις προς τους Συμμετέχοντες

1. Με ποιους τρόπους θα μπορούσαν τα κράτη μέρη να αντιμετωπίσουν την ανισότητα και την υπονόμευση του γυναικείου φύλου που δημιουργείται μέσω των καταναγκαστικών γάμων μεταξύ αντρών και γυναικών;
2. Τι είδους μέτρα πρέπει να ληφθούν από τα κράτη μέρη για την αντιμετώπιση του αντικτύπου των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας και την επίτευξη της ομαλής ενσωμάτωσης των θυμάτων αυτής στην κοινωνία;
3. Πως θα μπορούσαν τα κράτη μέρη να διασφαλίσουν ισότητα μεταξύ των αντρών και των γυναικών στον εργασιακό και πολιτικό τομέα;

9. Ενδεικτικές επιλογές για πρόσθετη μελέτη

- Η ιστοσελίδα του Περιφερειακού Κέντρου Πληροφόρησης του ΟΗΕ, η οποία παρουσιάζει τον ΟΗΕ, την ιστορία του, τους σκοπούς του και τη δομή του με μια σύντομη εισαγωγή απευθυνόμενη σε μαθητές: <https://bit.ly/3nBiqbg>
- Μηχανή αναζήτησης διεθνών συνθηκών ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχει υπογράψει και κυρώσει το κάθε κράτος-μέλος του ΟΗΕ <https://indicators.ohchr.org>
- 5. Gender mainstreaming in thematic areas: Gender equality and political participation: <https://rm.coe.int/gender-mainstreaming-toolkit-20-gender-equality-and-political-particip/168092e9ec>
- «Πολιτικές ισότητας των φύλων ΟΗΕ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΕΛΛΑΔΑ», Μαρία Στρατηγάκη, Μάρτιος 2022
- Council Of Europe- Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης: <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/eu-accession-to-the-istanbul-convention.html>

10. Βιβλιογραφία

- Νάσκου-Περράκη Π., Δικαιώματα του Ανθρώπου. Παγκόσμια και περιφερειακή προστασία. Θεωρία και Νομολογία. Εκδόσεις Σάκκουλα ,Γ έκδοση 2023
- Χρυσόγονος, Κ. (2006). Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, σελ. 8-19, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Σπυρίδων Βλαχόπουλος (2022). Θεμελιώδη Δικαιώματα, σελ52-75, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

11. Ηλεκτρονικές Πηγές

- Office of the High Commissioner on Human Rights (χ.χ.). Committee on the Elimination of Discrimination against Women. Διαθέσιμο στο: <https://www.ohchr.org/en/hrbodies/cedaw/pages/cedawindex.aspx> (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024).
- Από την επίσημη μετάφραση του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, όπως κυρώθηκε με τον Ν. 2462/1997 Διαθέσιμο στο: <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1966/en/17703> (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)
- European Institute for Gender Equality (2016): Καταναγκαστικός Γάμος. Διαθέσιμο στο: https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1171?language_content_entity=el (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)
- United Nations: What is domestic abuse? (χ.χ). Διαθέσιμο στο: <https://www.un.org/en/coronavirus/what-is-domestic-abuse> (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)
- UN Human Rights Committee (2000). General comment No. 28 Διαθέσιμο στο: <https://www.refworld.org/legal/general/hrc/2000/en/38892>. (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)
- World Economic Forum - "Global Gender Gap Report 2023". Διαθέσιμο στο: <https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2023/> (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)

- McKinsey & Company - "Women in the Workplace 2022". Διαθέσιμο στο: https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/featured%20insights/diversity%20and%20inclusion/women%20in%20the%20workplace%202022/women-in-the-workplace-2022.pdf?utm_source=zulars.com/ (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)
- International Labour Organization (ILO) : "World Employment and Social Outlook: Trends for Women 2023" Διαθέσιμο στο: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@inst/documents/publication/wcms_865332.pdf (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)
- Forbes (2024) : "Gender Pay Gap Statistics and What We Can Do About Them". Διαθέσιμο στο: <https://www.forbes.com/advisor/business/gender-pay-gap-statistics/> (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)
- "The Impact of Domestic Violence on Women's Social and Economic Empowerment: A Review of the Literature" στο περιοδικό *Violence Against Women*.
- "Gender Inequality and Domestic Violence: A Global Review" στο *Journal of Family Violence*.
- Raday F. Oxford Academic (2012): Gender and democratic citizenship: the impact of CEDAW. Διαθέσιμο στο: <https://academic.oup.com/icon/article/10/2/512/666068?login=false>. (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024).
- Oxfam International (2021): Say Enough: Why dismantling patriarchal norms is more important than ever. Διαθέσιμο στο: <https://www.oxfam.org/en/blogs/say-enough-why-dismantling-patriarchal-norms-more-important-ever> (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024).
- OHCHR: Child and forced marriage, including in humanitarian settings (χ.χ). Διαθέσιμο στο: <https://www.ohchr.org/en/women/child-and-forced-marriage-including-humanitarian-settings> (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024).
- World Health Organization (2024): Violence against women. Διαθέσιμο στο: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women> (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024).
- The Guardian: After Ardern, Marin and Sturgeon, is female representation in politics going backwards? (χ.χ). Διαθέσιμο στο: <https://www.theguardian.com/world/2023/apr/06/after-ardern-marin-and-sturgeon-is-female-representation-in-politics-going-backwards> (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024).

-
- World Economic Forum (2020): The route to true gender equality? Fix the system, not the women. Διαθέσιμο στο: <https://www.weforum.org/agenda/2020/01/gender-gap-equality-income-wages-solution/> (Ανακτήθηκε στις 28/08/2024)
  - World Economic Forum (2020): The route to true gender equality? Fix the system, not the women. Διαθέσιμο στο: <https://www.weforum.org/agenda/2020/01/gender-gap-equality-income-wages-solution/>(Ανακτήθηκε στις 28/08/2024)
  - BBC (2017) Women won't have equality for 100 years - World Economic Forum. Διαθέσιμο στο: <https://www.bbc.com/news/world-41844875> (Ανακτήθηκαν 28/08/2024)
  - United Nations Women - "Women in Politics: 2023". Διαθέσιμο στο: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/2023-03/Women-in-politics-2023-en.pdf> (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)
  - Harvard Business Review - "How to Reduce Gender Inequality in the Workplace" Διαθέσιμο στο: <https://hbr.org/2019/09/gender-equality-is-within-our-reach>
  - The New York Times - " Why Did Hundreds of Thousands of Women Drop Out of the Work Force?". Διαθέσιμο στο: <https://www.nytimes.com/2020/10/03/us/jobs-women-dropping-out-workforce-wage-gap-gender.html> (Ανακτήθηκε στις 15/09/2024)